

Par vakcīnu atlikumiem vakcinācijas iestādēs

Publicēts: 20.04.2020.

30.03.2015, 00:00

Slimību profilakses un kontroles centrs (turpmāk – SPKC) vēlas atgādināt prasības saistībā ar valsts apmaksāto vakcīnu daudzumu (atlikumu) uzturēšanu vakcinācijas iestādēs.

Atbilstoši 2000. gada 26. septembra Ministru kabineta noteikumu [Nr. 330 „Vakcinācijas noteikumi”](#) (turpmāk – MK noteikumi) 10.2 apakšpunktam vakcinācijas iestādes katru mēnesi līdz piektajam datumam iesniedz SPKC vakcīnu pasūtījumu kārtējam mēnesim. Savukārt MK noteikumu 14.¹ punktā ir noteikts, ka zāļu lieltirgotavas atbilstoši noslēgtajiem piegādes līgumiem nodrošina vakcīnu piegādi vakcinācijas iestādēm ne vēlāk kā līdz attiecīgā mēneša beigu datumam. Vakcinācijas iestādēm, gatavojot vakcīnu pasūtījumus, jāņem vērā vakcinējamo personu skaits un esošo vakcīnu atlikums, kas nedrīkst pārsniegt vakcinācijas iestādes viena mēneša vakcīnu pasūtījumu (MK noteikumu 10.1. apakšpunkts). Arī Pasaules Veselības organizācija iesaka vakcinācijas iestādēs uzturēt tikai tādu vakcīnu daudzumu, kas ir nepieciešams darbam no vienas vakcīnu piegādes līdz nākamajai ar minimālo rezervi (drošuma krājumu), kas nepārsniedz 25% no vidēji mēnesī izlietoto devu skaita katrai konkrētajai vakcīnai.

Atsevišķu vakcīnu atlikumu apkopojums un analīze, liecina, ka caurmērā vakcinācijas iestādēs tiek uzturēti pārāk lieli vakcīnu daudzumi. Piemēram, šī gada maija beigās kopējais vakcīnas *Tetrixim* daudzums vakcinācijas iestādēs bija 7 053 devas, t.i., 41% no kopējā minētās vakcīnas iepirkuma 2015. gadam un 33% no kopējā vakcinēto bērnu skaita 2014. gadā.

Lielu vakcīnu atlikumu uzturēšana vakcinācijas iestādēs ir saistīta ar būtiskiem riskiem un iespējamām negatīvām sekām:

- 1) sakarā ar nevienmērīgu vakcīnu sadalījumu gada beigās vairākās vakcinācijas iestādēs var izveidoties vakcīnu trūkums, kuru novēršanai ir nepieciešama papildus vakcīnu iegāde, kam nav atvēlēti līdzekļi;
- 2) vakcinācijas iestāžu ledusskapji parasti nav paredzēti ilgstošai vakcīnu uzglabāšanai, jo darba laikā bieži notiek durvju atvēršana un siltums pakāpeniski (kumulatīvi) iedarbojas uz vakcīnām; turklāt lieli vakcīnu apjomi ledusskapī traucē gaisa cirkulācijai, kas arī negatīvi ietekmē temperatūras režīmu un vakcīnu kvalitāti (efektivitāti un drošumu);
- 3) vakcīnu zudumi ir iespējami (un diemžēl laiku pa laikam tas arī notiek) saistībā ar dažādiem ārējiem faktoriem (piemēram, elektrības padeves traucējumi, ugunsgrēks, ledusskapja bojājums), un valsts budžeta zaudējumi ir tieši proporcionāli vakcinācijas iestādē uzturēto vakcīnu daudzumam;
- 4) ne vienmēr lielus vakcīnu atlikumus ir iespējams izlietot savlaicīgi, līdz ar to iespējama vakcīnu norakstīšana, kad beidzas derīguma termiņš.

Lai novērstu minētos riskus, SPKC aicina stingri ievērot MK noteikumu prasības, pasūtīt vakcīnas, un neuzglabāt savās praksēs nepamatoti lielus vakcīnu atlikumus.

19.10.2016.

Slimību profilakses un kontroles centrs (turpmāk – SPKC) papildus savai 2015. gada 30. jūnija vēstulei Nr. 3-2/1908 „Par vakcīnu atlikumiem vakcinācijas iestādēs” vēlas informēt par pašreizējo situāciju saistībā ar vakcīnu pasūtījumu izpildi 2015. gada augusta mēnesī.

Vairākas vakcinācijas iestādes ir samazinājušas vakcīnu pasūtījumu apjomu atbilstoši vakcīnu izlietojumam un vakcinācijas iestādē

esošajam vakcīnu atlikumam. Tomēr SPKC apkopotā informācija liecina, ka kopumā vakcinācijas iestādēs joprojām tiek uzturēti pārāk lieli vakcīnu atlikumi, kas neatbilst Ministru kabineta 2000. gada 26. septembra noteikumu Nr. 330 „[Vakcinācijas noteikumi](#)” (turpmāk – MK noteikumi) 10.1. apakšpunkta prasībām, proti, vakcinācijas iestādes „gatavo vakcīnu pasūtījumu, ņemot vērā vakcinējamo personu skaitu un esošo vakcīnu atlikumu, kas nedrīkst pārsniegt vakcinācijas iestādes viena mēneša vakcīnu pasūtījumu”. Kā redzams tabulā (skatīt zemāk), atsevišķu vakcīnu atlikumi pat vairākas reizes pārsniedz vidējo izlietojumu mēnesī.

Kopējais vakcīnu atlikums vakcinācijas iestādēs un vidējais izlietojums mēnesī

Vakcīna
Vakcīnas atlikums 31.07.2015. (devas)
Izlietojums vidēji mēnesī 2015. gadā (devas)
Mēnešu skaits esošo vakcīnu atlikumu izlietojumam
Hexacima
9 004
6 631
1,4
Tetraxim
7 103
1 923
3,7
Dultavax
5 354
1 246
4,3
Synflorix
7 553
4 653
1,6

Priorix
7 662
3 377
2,3
Varilrix
4 014
1 494
2,7
Imovax Td adult
23 652
10 365
2,3
Cervarix
3 720
753
4,9
Rotarix
5 596
2 314
2,4

Sakarā ar minēto SPKC šī gada augustā ir veicis ārstniecības iestāžu vakcīnu pasūtījuma korekcijas atbilstoši esošajam vakcīnu atlikumam un vakcīnu izlietojumam vidēji mēnesī atsevišķi katrā vakcinācijas iestādē, ņemot vērā MK noteikumu 12.1. apakšpunktā noteikto. SPKC arī turpmāk veiks vakcīnu pasūtījumu korekcijas, ja vakcīnu pasūtījums bez pamatojuma pārsniegs vidējo vakcīnas izlietojumu paredzētajā pasūtījuma periodā.

Tā kā problēma joprojām ir aktuāla, SPKC atkārtoti aicina vakcinācijas iestādes bez vajadzības neuzglabāt pārāk lielus vakcīnu atlikumus un neveikt nepamatoti lielus vakcīnu pasūtījumus.

Lūdzam asociāciju vadītājus izplatīt augstākminēto informāciju asociācijas locekļiem.

<https://www.spkc.gov.lv/lv/par-vakcinu-atlikumiem-vakcinacijas-iestades>

